

BIBLIOGRÁFIAI TÁJÉKOZTATÓ

1931

- Előhang. *A Mi Irodalmunk Almanachja*. Jugoszláviai magyar írók írásai. A *Reggeli Újság* karácsonyi melléklete, Novi Sad, 1931
- Beteg művészek „beteg” művészete. *A Mi Irodalmunk*, 1931. jan. 11.
- Tények és számok Európáról. Wladimir Woytinski: Tatsachen und Zahlen Europas, Paneuropa Verlag, 1930. *A Mi Irodalmunk*, 1931. jan. 25.
- Nyelvi problémák. *A Mi Irodalmunk*, 1931. febr. 8.; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944), Sz. K. szignóval. *Ugartörés*, Novi Sad, 1963
- Az írók csonka parlamentje. *A Mi Irodalmunk*, 1931. febr. 22.
- Ifjúság és irodalom. *A Mi Irodalmunk*, 1931. márc. 22., Sz. K. szignóval. *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)
- Egy irodalmi vita tanulsága. *A Mi Irodalmunk*, 1931. ápr. 19., Sz. K. szignóval. *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944). *Ugartörés*, Novi Sad, 1963
- Darvas Gábor: Mindent megfontoltam és meggondoltam. A szerző sajátja, Újvidék-Novisad, 1931. *Erdélyi Helikon*, 1931. május
- Ki jön Eftimiu után? *A Mi Irodalmunk*, 1931. máj. 24., Sz. K. szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, év nélkül (1944); *Ugartörés*, Novi Sad, 1963
- Magister: Filmtekercsek. Szomorú századok szomorú asszonyai. Literária, Subotica, 1931. *A Mi Irodalmunk*, 1931. máj. 24.
- Kováts Antal †. *A Mi Irodalmunk*, 1931. máj. 24.
- Két becsei konferansz. I. A Mi Irodalmunk estéjén. *A Mi Irodalmunk*, 1931. máj. 24. A másik „konferanszot” Draskóczy Ede mondta a becseji szerzők estéjén címmel.
- A szláv nevek helyesírása. *A Mi Irodalmunk*, 1931. jún. 7., Sz. K. szignóval.

- Gyomai Imre francia regénye. Imre Gyomai: Refoulement. Roman. Éditions du Tambouriu Paris. *A Mi Irodalmunk*, 1931. jún. 7.
- Koszorú. A Magyar Könyvnap Könyve. *A Mi Irodalmunk*, 1931. jún. 21., -él szignóval.
- Népiességünk. *A Mi Irodalmunk*, 1931. júl. 5., Sz. K. szignóval. *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944); *Ugartörés*, Novi Sad, 1963
- Kuncz Aladár. *A Mi Irodalmunk*, 1931. júl. 5.
- Két irodalmi terv. *A Mi Irodalmunk*, 1931. júl. 19., -él szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)
- A Fekete Hegyek népének biográfiája. Tíz kötet történetben. Mićun M. Pavičević: Crnogorci u pričama i anegdotama. *A Mi Irodalmunk*, 1931. júl. 19.; *Ugartörés*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)
- Berde Mária: Földindulás. Regény két kötetben. Az Erdélyi Szépművéses Céh és a budapesti Atheneum kiadása. *A Mi Irodalmunk*, 1931. aug. 2.
- A kultúra mindenesei. *A Mi Irodalmunk*, 1931. aug. 16., Sz. K. szignóval. *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)
- Kazinczy Ferenc. *A Mi Irodalmunk*, 1931. aug. 30., Sz. K. szignóval.
- Makkai Sándor: Magunk revíziója. Az Erdélyi Szépművéses Céh kiadása, Kolozsvár. *A Mi Irodalmunk*, 1931. aug. 30.
- A modern könyv nemzetközi kiállítása. *A Mi Irodalmunk*, 1931. okt. 11.
- A Mindent legyűrő fiatalság köntöse. *A Mi Irodalmunk*, 1931. okt. 11., -él szignóval.
- Nemcsak kenyérrel . . . *A Mi Irodalmunk*, 1931. okt. 11., Sz. K. szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)
- A fehér kultúra apoteózisa. Szépjegyzetek a párizsi kiállításról. *Magyar Minerva*, 1931. nov. 15.
- A Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Társaság alakuló közgyűlése Pozsonyban. *A Mi Irodalmunk*, 1931. nov. 22., Sz. K. szignóval.
- Közönségünk öntudatlansága és szervezatlensége. *A Mi Irodalmunk*, 1931. dec. 6., -él szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

Hol késik a vajdasági regény? *A Mi Irodalmunk*, 1931. dec. 20., Sz. K. szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944); *Ugartörés*, Novi Sad, 1963

Fekete Lajos legújabb könyve. Tengerzúgás. Versek. A vajdasági könyvbarátok támogatásával kiadta a szerző Budapesten. *A Mi Irodalmunk*, 1931. dec. 20.

1932

Új év – új élet. *A Mi Irodalmunk*, 1932. jan. 3., -él szignóval.

Mara Jenő. *A Mi Irodalmunk*, 1932. jan. 3., Sz. K. szignóval; Szentteleky Kornél nekrológja Mara Jenő (Eugen Mayer) halála alkalmából. *Híd*, 1993. 10.

A mi irodalmunk. A *Reggeli Újság* naptára az 1932. évre. A szerkesztésért és kiadásért felel Blazsek Ferenc. Kiadja a *Reggeli Újság*, Sz. K. szignóval.

Új Auróra. Irodalmi almanach az 1932. évre. XI. évfolyam. Szerkeszti dr. Reinel János, Pozsony. *A Mi Irodalmunk*, 1932. jan. 17., -y szignóval.

Irodalmi önképzés. *A Mi Irodalmunk*, 1932. febr. 14., -él szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

A helyes kritika. *A Mi Irodalmunk*, 1932. febr. 28., Sz. K. szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

Das Hemd des glücklichen Menschen. Schwank von Geiza Farkas. Veliki Bečkerek, 1932; *A Mi Irodalmunk*, 1932. febr. 28., Sz. K. szignóval.

Útmutató. *A Mi Irodalmunk*, 1932. márc. 6., -él szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944); *Ugartörés*, Novi Sad, 1963

Az ifjúság lapja. *A Mi Irodalmunk*, 1932. márc. 13., Sz. K. szignóval. Ambrus Zoltán. *A Mi Irodalmunk*, 1932. márc. 13.

Panasz a PEN Klubhoz. *A Mi Irodalmunk*, 1932. márc. 27., Sz. K. szignóval.

Kalangya. *A Mi Irodalmunk*, 1932. ápr. 10., Sz. K. szignóval.

Az alvó lelkiismeret. Válasz Fekete Lajos levelére. *A Mi Irodalmunk*, 1932. ápr. 24., Sz. K. szignóval; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

Fekete Lajos Levél a szerkesztőhöz cím alatt 1932. április 17-én tette közzé levelét *A Mi Irodalmunk*ban, amelyben azt panaszolja fel, hogy a közömbösség mérhetetlen a Vajdaságban, ugyanis *Tengerzúgás* című kötetéből mindössze huszonhárom példány kelt el, holott, bár elhagyta a Vajdaságot, ebben a verseskötényében „senki sem moshatja le róla a Vajdaságban viselt irodalmi múltját, s így természetes, hogy ebben a mázában ragyogva állt a *Tengerzúgással* a Vajdaság elé, amelynek érdeklődése, támogatása a 23 kötetig futotta csak”. „A magyar közöny lomha szárnyú sötét szelleme lebeg, kóvályog azon a tájon – írja a továbbiakban –, bár példámat nem szeretném a poszton állók elrettentésül figyelmébe idézni, mégis végtelenül sajnálok és szeretek egyben mindenkit, aki úgy ad és áldoz annak a vidéknek, hogy nem gondol holnapi önmagára.” Szenteleky Kornél válaszat követve a *Reggeli Újság* 1932. május 3-ai számában Batta Péter szól hozzá Fekete Lajos és Szenteleky Kornél levélváltásához Ugartörés címen, majd *A Mi Irodalmunk* 1932. május 8-án megjelent számában Csuka Zoltán (zsongor aláírással) Eredményes ugartörés címen nyilatkozik, és az alábbi következtetésre jut: „Az irodalomban és kultúrában hinni is kell, frónak és közönségnek egyaránt. Akkor van élet és fejlődés. Eredményes ugartörés.”

Köszöntjük az olvasót. *Kalangya*, I. évf. 1. szám.

A téboly Európája. Hans Gobsch: Wahneuropa 1934. Fakelreiter Verlag. *Kalangya*, I. évf. 1. szám

Milkó Izidor. *A Mi Irodalmunk*, 1932. máj. 1.

Szini Gyula. *A Mi Irodalmunk*, 1932. máj. 29.

Egy dunai kultúrterv. *Kalangya*, I. évf. 2. szám; Egy dunai kultúrterv.

Reggeli Újság, 1932. jún. 5. „Ezzel a címmel Szenteleky Kornél *A Mi Irodalmunk* és a *Kalangya* című folyóirat szerkesztője rendkívül értékes és sok új gondolatot felvető cikket írt a *Kalangya* most megjelent új számában. Szenteleky Kornélnak ezt a cikkét a *Reggeli Újság* olvasóival is ismertetjük, mert úgy tartjuk, hogy a cikk érdekes megállapításai és tervei a napilap szélesebb körű nagyközönségét közelről érdeklik.” *Ugartörés*. A Délvidéki Ma-

gyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

Szétforgácsolódás felé? *A Mi Irodalmunk*, 1932. jún. 5.; *Kronikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944); *Ugartörés*, Novi Sad, 1963. Szenteleky Kornél írását a következő bevezető jegyzet magyarázza: „Szabó László a »Pesti Napló« csillagos cikkeinek kitűnő és eleven szellemű írója a »Pesti Napló« május 26. számában »Kalangya« címmel cikket írt, amelyben örömmel és bizalommal üdvözli a meginduló Kalangyát, de egyben nem hallgatja el azt az aggodalmát, hogy nem lehet helyes az egyetemes magyar kultúra széttagozódása, amely végül is szétforgácsolódáshoz és megsemmisüléshez fog vezetni. Alábbi sorainkat a széles horizontú és új igazságokat meglátó Szabó Lászlónak küldjük, hogy önmagunkat igazoljuk és aggodalmát enyhítsük.”

Irodalmunk problémái. *A Mi Irodalmunk*, 1932. jún. 26. Az írást a következő jegyzet vezeti be:

„Kisbéri János, akinek írásait a Vajdasági Írás is elfogadta, s akire később Kosztolányi Dezső hívta fel a figyelmet, kilépett eddigi sokéves hallgatásából, és hosszú levélben kereste fel szerkesztőnket, amelyben a vajdasági magyar irodalomról mondja el véleményét. A levelet terjedelmessége és egyes részletei miatt nem közölhetjük, de röviden ismertetjük Kisbéri János felfogását. Véleménye szerint a vajdasági irodalom programja elhibázott és erőltetett, mert majdnem kizárólagosan parasztproblémákkal foglalkozik. Nem lehet előre megszabott program szerint írni, minden irodalom az egyéni célkitűzések irodalma. Ezért Kisbéri élénken szembehelyezkedik a kollektivizmussal, mely hanyag, lelkiismeretlen írókat termel s mely a dilettantizmus melegágya. Úgy látja, hogy a dilettantizmus elnyeli az igazi nagy egyéniségeket, akik megfélemlítve és tehetségükben kételkedve hallgatni kényszerülnek. Szigorú kritikát követel, fel kell fedezni az igazi, nagy tehetségeket, és mindenki melléne szögezni a »Ki kérdezett?« könyörtelen kérdését. Keményen, férfiasan kell szembenézni a problémákkal, amely Kisbéri szerint az egyéniség és tehetség problémái.

Kisbéri János érdekes fejtegetéscire küldjük alábbi válaszunkat.”
A Kalangya szélesebb alapja. *Kalangya*, I. évf. 4. szám

Danica Marković. *Kalangya*, I. évf. 4. szám; *Ugartörés*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

Írói felelősségünk. *Kalangya*, I. évf. 5. szám; *Ugartörés*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944); *Ugartörés*, Novi Sad, 1963

A visszautasítottak zászlóbontása. *A Mi Irodalmunk*, 1932. okt. 9. Rembrandt korának levegőjében. Hendrik van Loon: Der Überwindliche. Zeitbild um Rembrandt van Rijn. Rudolf Mosse, Berlin. *Kalangya*, I. évf. 6. szám

Bácska mint művészi és szellemi egység. *Kalangya*, I. évf. 7. szám; *Ugartörés*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

Arany János. *Kalangya*, I. évf. 7. szám. *Ugartörés*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

Tanú. *Kalangya*, I. évf. 7. szám; *Ugartörés*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)

Az új kritikus új feladata. *Napló*, 1932. nov. 13.

A cikk visszatetszést keltett Szenteleky Kornél hívei között, ezért magyarázkodni kényszerül:

„Kende írt, amelyben leírta a Fenyvessel folytatott tárgyalások menetét. Fenyves hajlandó lenne lapjában a Radó által szerkesztett *Kalangya*-beharangozásokat hozni, ha én egy cikkel felkeresem a *Naplót*. Egyetlenegyszer, bármilyen írással. Megírtam Kendének, hogy a *Kalangyáért* minden áldozatot meghozok, ezért ezt a cikket is elküldöm neki, de ez semmit se változtat a tényeken . . .” (Csuka Zoltánnak, 1932. nov. 6.)

„Mellékelten küldöm a *Naplónak* szánt írásomat. Egy kikötésem van: minden változtatás és kommentár nélkül jelenjen meg a cikk. Nehogy Fenyves úgy állítsa be kényszerű vendégszereplésem, mint holmi Canossa-járást, mint a *Napló* iránt érzett soha el nem múló szerelmet. (On revient toujours . . .) Vagy talán mint elismerését annak, hogy mégiscsak a *Napló* az egyedüli irodalmi orgánum itt Jugoszláviában . . .” (Kende Ferencnek, 1932. nov. 9.)

„Most kaptam egy nagyon csúnya levelet Kristálytól, amelyben a tőle megszokott lobogással támad rám a *Naplóban* megjelent

cikkem miatt. Árulónak nevez, de ez talán még a legenyhébb vádja. A legsodálatosabb azonban a dologban az, hogy négy-öt nap előtt részletesen beszámoltam a jelenlegi helyzetről, megírtam, hogy ez az *egyetlen* cikk, amit írtam a Naplónak, s hogy erre egy üzleti megegyezés kényszerített . . ." (Csuka Zoltánnak, 1932. nov. 15.)

Illés Sándor: Csillaghullás. Novi Sad, 1932. *Kalangya*, I. évf. 8. szám
Sigrid Undset: Pogány szerelem. Athenaeum, Budapest. *Kalangya*, I. évf. 8. szám

A vajdasági magyar kultúra és irodalom élete. *Magyar Írás*, 1932

1933

Tűzharang. Csuka Zoltán versei. A *Kalangya* kiadása, Novi Sad, 1933. *Kalangya*, II. évf. 1. szám; *Ugartörés*, Novi Sad, 1963

Hazánk, Európa. Bronislaw Hubermann: Vaterland Europa. Verlag für Kulturpolitik. *Kalangya*, II. évf. 1.

Új lehetőségek – új kötelességek. *Kalangya*, II. évf. 2.; *Ugartörés*, Novi Sad, 1963

Huszár Sándor új versei. Köszönöm a szenvedéseket. Az Új Hírek kiadása, Sombor, 1933. *Kalangya*, II. évf. 2. szám

Próbálkozzunk meg kisebbségi szellemi életünk szociográfiájának felvázolásával! *A Mi Irodalmunk*, 1933. febr. 19. Szenteleky Kornél írása valójában hozzászólás Cziráky Imre felszólításához. Mind a két frás közös cím alatt jelent meg, s mind a két frás ankétot kezdeményez.

Móricz Zsigmond: Rokonok. Az Athenaeum kétpengős kiadása. *Kalangya*, II. évf. 3. szám; *Magyar Szó*, 1979. jún. 23.

Helyre kell hozni a mulasztást! *Reggeli Újság*, 1933. máj. 14.

Nyelvbojkott. *Reggeli Újság*, 1933. máj. 21.

A vármegyeház kapujából. Sz. Szigethy Vilmos könyve. A Jugoszláviai Magyar Könyvtár II. kötete. *Kalangya*, II. évf. 4. szám

Bérczy Tibor: Holnap. A Ma regénye. Miljadev Sava, Sombor. *Kalangya*, II. évf. 4. szám

Köszöntjük a dubrovniki vendégeket! *Kalangya*, II. évf. 5. szám. Ez a szöveg párhuzamosan megjelent angol, francia, német és szerb nyelven is.

- Munk Artúr: A hinterland. Minerva, Subotica, 1933. *Kalangya*, II. évf. 5. szám
- A szellem szabadsága. *Reggeli Újság*, 1933. jún. 4. *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)
- Ember küzdj . . . Madách Imre regénye három kötetben. Írta Harasányi Zsolt. Singer és Wolfner kiadása. *Kalangya*, II. évf. 6. szám
- Munkanélküliek. Kassák Lajos kétkötetes regénye. *Kalangya*, II. évf. 6. szám
- Erdélyi példa. *Reggeli Újság*, 1933. jún. 18.; *Krónikák*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944)
- Ákácok alatt. Délszlávországi magyar írók novellái. I. rész. Kiadja a Jugoszláviai Magyar Könyvtár, Subotica, év nélkül (1933); *Ugartörés*. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kiadása, Újvidék, év nélkül (1944). Szenteleky Kornél antológiájának előszava.
- Irodalom és diktatúra. *Reggeli Újság*, 1933. júl. 16.
- Pitigrilli: Út a szerelem felé. A Nóva kétpengős kiadása. *Kalangya*, II. évf. 7. szám
- Válasz Havas Emilnek. *Kalangya*, II. évf. 7. szám
- Szenteleky Kornél írása válasz Havas Emil Vicinális irodalom című, a *Kalangyának* ugyanabban a számában megjelent vitairatára, amelyben kétségbe vonja Szenteleky Kornél nézeteinek célravezető voltát. Szenteleky Kornél kommentárja: „Havas Emil volt az első, aki az antológia előszava ellen tiltakozott. Szeszélyesen, száználmasan, ostobán. Tollharcunkat olvasni fogod a *Kalangya* júliusi számában . . .” (Levél Szirmai Károlynak, 1933. jún. 27.)
- Előszó Herceg János *Viharban* című 1933-ban megjelent novelláskönyvéhez. Szenteleky Kornél leveléből: „A Te eseted persze más, mégis félek, hogy a visszautasítottak félremagyarázzák, ha a Te könyved elé írnék néhány sort. Ha pedig előszót írnék, akkor kritikát nem írhatnék, pedig nekem is több kedvem lenne az utóbbihoz. Ezért hát válassz, drága barátom. Ha előszót kívánsz, rögtön megkapod.” (Herceg Jánosnak, 1933. jún. 28.)
- Szeressük azt, ami a miénk. *Reggeli Újság*, 1933. aug. 27.
- Szenteleky Kornél írását a következő jegyzet vezeti be: „Szenteleky Kornél, lapunk elhunyt főmunkatársa a Magyar Közművelődési Egyesület június 11-re Somborban tervezett közgyűlésén

akarta felolvasni ezt az írást. A sombori közgyűlést azonban nem tartották meg, és Szenteleky nem tarthatta meg felolvasását. Utolsó kívánságainak egyike az volt, hogy ez az írása a Reggeli Újságban jelenjen meg."

FÜGGELÉK

Irodalmi tervek 1932 elején. Válaszok a Magyar Minerva szerkesztőségének körkérdésére. Magyar Minerva, 1932. jan. 15.

DRÁMÁK

Szerda előtt. Pantomim egy felvonásban. *Bácsmezei Napló*, 1923. máj. 20.

Aki eljő, s aki elmegy. *Vajdasági Magyar Írók Almanachja I.* Szerkesztik Dettre János és Radó Imre. Subotica, 1924

Műkedvelők. Vígjáték egy felvonásban. *Bácsmezei Napló*, 1924. dec. 25.

Jakab álma. Operett három felvonásban. Írta dr. Sztankovits Kornél. Kézirat, mely feltételezhetően 1924-ben íródott magyar nyelven, s Ferencz János némettanár fordította le a sziváci svábok pfalzi tájszólására. Mivel a magyar nyelvű eredeti szöveg nem maradt fenn, H. Kovácsévics Katalin fordította vissza magyar nyelvre, ezt közöljük a német változat nélkül. *Hungarológiai Közlemények*, 33. szám, 1977. december.

Álmatlan éj. Vígjáték egy felvonásban. *Bácsmezei Napló*, 1926. dec. 22.

A fény felgyúl és ellobog. Színpadi játék 14 képben. *Vajdasági Írás*, II. évf. II. köt. 1929. 8. szám. Különkiadása: A fény felgyúl és ellobog: Színpadi játék 14 képben. Írta Szenteleky Kornél – Subotica. A *Vajdasági Írás* kiadása, Subotica, 1929

B. I.